

ARCHEOLOGIENOTA

AARSCHOT JAN VAN OPHEMSTRAAT (prov. VLAAMS-BRABANT)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bart BARTHOLOMIEUX, Lisa
VAN RANSBEECK

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode:2016K202

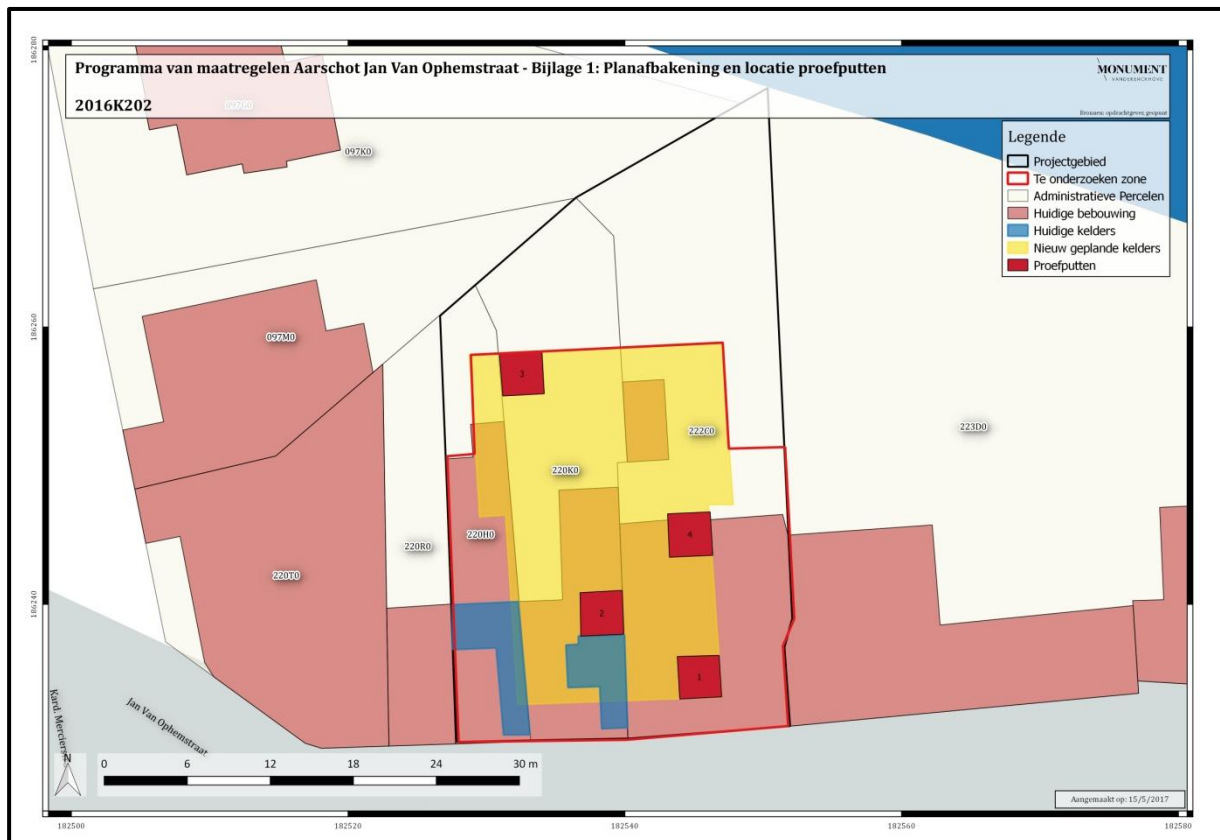
- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site ouder dan de middeleeuwen niet gestaafd worden. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan aangetoond worden dat er zich een middeleeuwse archeologische site binnen het projectgebied bevindt. De aard, omvang, bewaringstoestand en waarde van de archeologische site konden echter niet vastgesteld worden. Om de kenmerken van de middeleeuwse site en de aan- of afwezigheid van een oudere site vast te stellen is verder vooronderzoek noodzakelijk. Gezien de topografische ligging (in bebouwd gebied) en de aard van de site (met complexe verticale stratigrafie) wordt een vervolgonderzoek met ingreep in de bodem aan de hand van proefputten voorgesteld als de meest aangewezen methode. Indien bij dit vooronderzoek potentieel aan steentijd (begraven bodem en/of lithische artefacten) wordt aangetroffen wordt dit onderzoek aangevuld met een archeologisch booronderzoek. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.4.).

Aangezien het archeologisch potentieel het hoogst is aan de straatzijde ter hoogte van de huidige bebouwing wordt geadviseerd een aantal proefputten ter hoogte van de huidige bebouwing te plaatsen. De plaatsing van deze putten kan dus pas gebeuren na de sloop van de bebouwing tot op maaiveldniveau en dient meegenomen in het traject van uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.

- **Planafbakening**

De zone waar de huidige bebouwing zich bevindt en waar de bebouwing en ondergrondse parking gepland zijn dient voorwerp van onderzoek uit te maken. Dit betreft ca. 635m². Er worden 4 proefputten geplaatst. (zie figuur 1 en bijlage 1) Alle proefputten komen ter hoogte van de geplande kelders, omdat daar het bodemarchief met zekerheid vernietigd wordt door de geplande werken. De informatie die uit deze proefputten verkregen wordt, kan dan geconfronteerd worden met alle geplande werken en uitgravingen en op basis hiervan kan bekeken worden of *in situ* bewaring ter hoogte van de niet onderkelderde ruimtes mogelijk is.

Figuur 1: Te onderzoeken zone (rode omlijning) en locatie proefputten op perceelsplan (© geopunt.be).

• Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om de aan- of afwezigheid van een archeologische site ouder dan de middeleeuwen vast te stellen en de aard, omvang, bewaringstoestand en waarde van de middeleeuwse site vast te stellen. Hieronder volgen de onderzoeksvragen die bij dit onderzoek moeten beantwoord worden.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Wat is de bewaringstoestand van de middeleeuwse site? Welke delen van de site zijn verstoord door de 19de- en 20ste -eeuwse bebouwing?
- Wat is de dikte van het archeologisch pakket?
- Bedreigen de uitgravingen voor de funderingen van de niet onderkelderde ruimtes een archeologische site of is bewaring *in situ* mogelijk (uitgaande van 60cm en 90cm onder stoepniveau: verstoringsdiepte + 30cm buffer)?

- Kunnen er uitspraken gedaan worden over de ontwikkeling van de site binnen de vroegste geschiedenis van Aarschot?
- Is er een archeologische site ouder dan de middeleeuwen aanwezig?
- Zijn er indicaties die op een prehistorische site kunnen wijzen? Zo ja, wat is de te volgen strategie bij een bijkomend verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek?
- Wat is de te volgen strategie bij een verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

- **Plan van aanpak**

Voor de uitvoering van het onderzoek wordt verwezen naar hoofdstuk 8.6.1. *Proefsleuven en proefputten generiek* en 8.6.3. *Proefputten op sites met complexe stratigrafie* van de Code van Goede Praktijk.

Alvorens het onderzoek te starten wordt de huidige bebouwing gesloopt tot op maaiveldniveau. Dit kan zonder aanwezigheid van een archeoloog.

Hierna worden 4 archeologische proefputten aangelegd. Omwille van de droge omstandigheden die geregistreerd werden tot op 1,50m onder het maaiveld ter hoogte van de boringen (dit komt overeen met ca. 2m onder stoepniveau), is bemaling niet nodig in deze fase van het onderzoek. Idealiter worden de proefputten wel geplaatst in de drogere maanden van het jaar.

- Proefput 1: Deze proefput van 3mx3m wordt geplaatst ter hoogte van perceel 222C ter hoogte van de zuidoostelijke hoek van de geplande kelder. 3mx3m is een goed werkbaar grootte om een zicht te krijgen op de verticale en een deel van de horizontale opbouw zonder veiligheidsproblemen. In deze proefput worden resten van het Poorthuis (woning van de kapelaan) verwacht. De proefput wordt aangelegd tot in de natuurlijke ondergrond of tot op 3,38m onder stoepniveau (geplande uitgraving + 30cm buffer). Als dit om praktische redenen niet haalbaar is, wordt aan de hand van boringen getracht het niveau van de natuurlijke ondergrond te achterhalen.
- Proefput 2: Deze proefput van 3mx3m wordt geplaatst ten noorden van de huidige kelder op perceel 220K. Op die manier kan bekeken worden of de aangetroffen nissen van de huidige kelder inderdaad tot de 19de-eeuwse bebouwing of een oudere fase behoren en of er zich nog sporen van eventuele middeleeuwse bebouwing in de ondergrond bevinden. De proefput wordt tot

tegen de perceelsmuur (of erop) aangelegd, zodat eventuele resten van de westgevel van het Poorthuis onderzocht kunnen worden. De proefput wordt aangelegd tot in de natuurlijke ondergrond of tot op 3,38m onder stoepniveau (geplande uitgraving + 30cm buffer). Als dit om praktische redenen niet haalbaar is, wordt aan de hand van boringen getracht het niveau van de natuurlijke ondergrond te achterhalen.

- Proefput 3: Deze proefput van 3mx3m wordt geplaatst in het noordwesten van de te onderzoeken zone, ten oosten van de scheidingsmuur op de perceelsgrens.¹ Deze proefput bevindt zich het dichtst bij de gedempte meander en de eventuele locatie van de heimelijkheid of latrines en de keervonder die zich aan deze meander kunnen bevonden hebben. De proefput wordt aangelegd tot in de natuurlijke ondergrond of tot op 3,38m onder stoepniveau (geplande uitgraving + 30cm buffer). Als dit om praktische redenen niet haalbaar is, wordt aan de hand van boringen getracht het niveau van de natuurlijke ondergrond te achterhalen.
- Proefput 4: Deze proefput van 3mx3m wordt ter hoogte van de achtergevel van de Dekenij ten oosten van het plangebied. Op de 19de-eeuwse kaarten is te zien dat de achtergevel van het Poorthuis op een gelijkaardige bouwdiepte te vinden was. De informatie van deze proefput kan aangeven of deze bouwdiepte ook in de voorgaande periodes gebruikt werd en de dimensies van het Poorthuis achterhalen. De proefput wordt aangelegd tot in de natuurlijke ondergrond of tot op 3,38m onder stoepniveau (geplande uitgraving + 30cm buffer). Als dit om praktische redenen niet haalbaar is, wordt aan de hand van boringen getracht het niveau van de natuurlijke ondergrond te achterhalen.

Voor de uitgraving tot op het eerste archeologische relevante niveau wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De verdieping naar de volgende vlakken gebeurt pas als het bovenliggende vlak helemaal geregistreerd en onderzocht werd. Bij de verdieping naar de volgende vlakken wordt zoveel mogelijk getracht om muurresten die dateren van voor de tweede helft van de 19de eeuw te behouden. Op die manier kunnen ze in een verder onderzoek in een groter geheel geplaatst worden. Indien hier om praktische redenen van afgeweken dient te worden, dient dit gemotiveerd in het verslag van resultaten.

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het

¹ Ten westen van de scheidingsmuur is te weinig plaats voor een grote proefput en aangezien deze perceelsgrens pas dateert van de periode 1820-1850 hoeft deze grens geen voorwerp van onderzoek uit te maken.

evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is. Op basis van de resultaten van het proefputtenonderzoek en de resultaten van het bureauonderzoek wordt een programma van maatregelen opgesteld.

Onder **alle omstandigheden** (opgraving of niet) dienen de **uitbraak** van de kelders en structuren **onder maaiveldniveau begeleid** te worden door een **archeoloog**. Ook die structuren die zich buiten de proefputten bevinden. Relevante archeologische structuren en sporen worden geregistreerd en onderzocht, en afgedekt met waterdoorlatende doek als het gaat om kwetsbare sporen die *in situ* bewaard kunnen blijven.

- **Gewenste competenties**

- ➔ In het kader van het onderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek van sites met complexe verticale stratigrafie in stadscontext. Beide hebben minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft prospectie met ingreep in de bodem in stadscontext.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met alluviale bodems.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een conservator op afroep beschikbaar te zijn op het terrein.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

186280
186260
186240
182500
182520
182540
182560
182580

Programma van maatregelen Aarschot Jan Van Ophemstraat - Bijlage 1: Planafbakening en locatie proefputten

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

2016K202

Legende

Projectgebied

Te onderzoeken zone

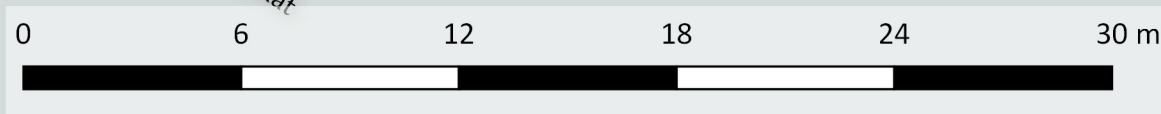
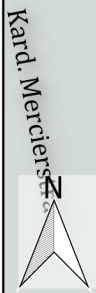
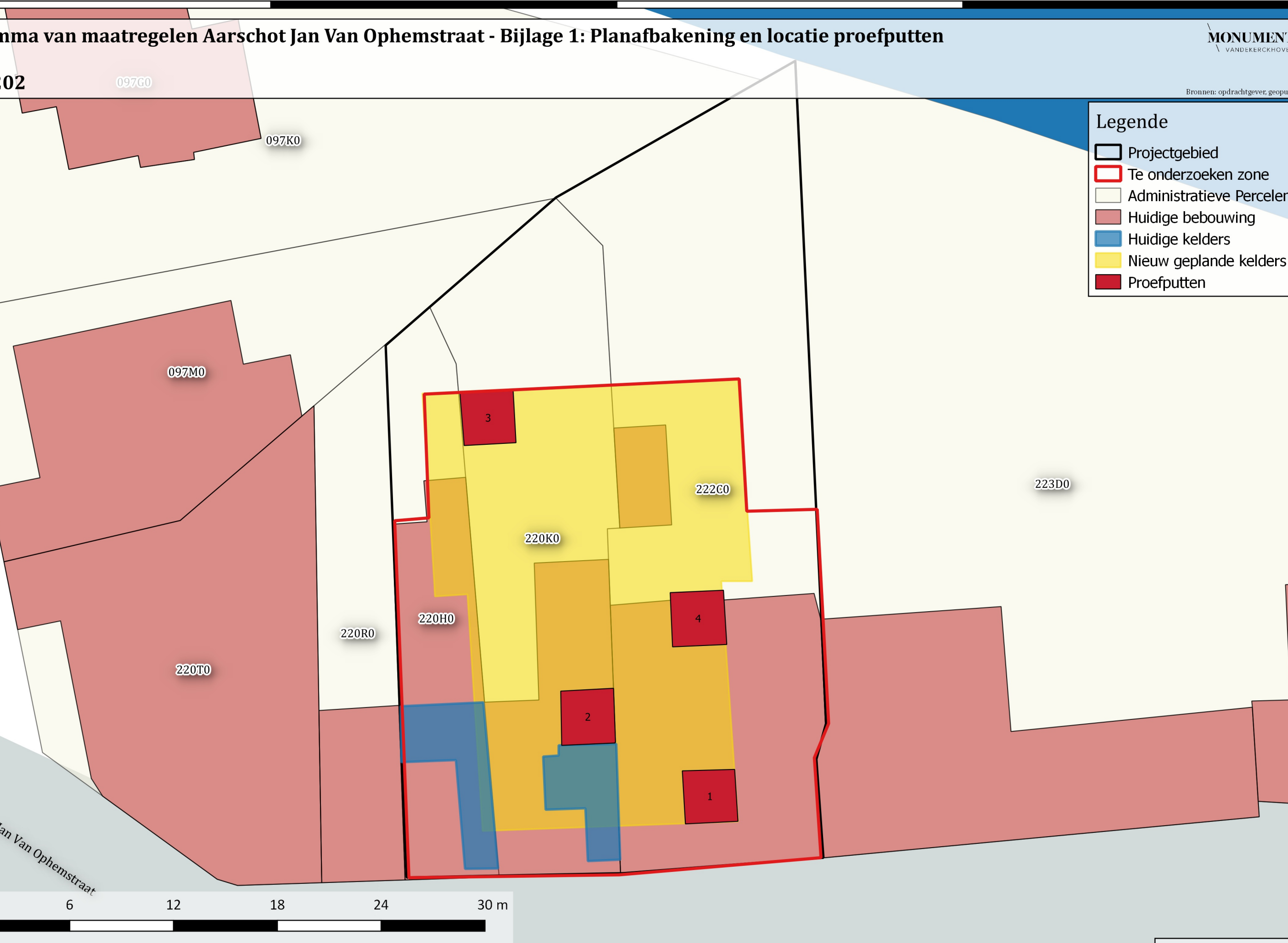
Administratieve Percelen

Huidige bebouwing

Huidige kelders

Nieuw geplande kelders

Proefputten

Aangemaakt op: 15/5/2017